

A települések infrastrukturális ellátottsága, 2013

Tartalom

Főbb folyamatok	1
Energiaellátás	1
Villamosenergia-ellátás	1
Gázellátás	2
Távfűtés- és melegvíz-ellátás	2
Települési vízgazdálkodás	2
A közműves ivóvízellátás jellemzői	2
Közüzemi szennyvízelvezetés	3
Szennyvíztisztítás	3
Települési hulladékgazdálkodás	4
Úthálózat	5

Főbb folyamatok

- 2000 óta a háztartási villamosenergia-fogyasztók száma 6,5%-kal bővült, míg az egy fogyasztóra jutó havi felhasználás 2008-ig növekedett, majd az ezt követő években mérséklődött. A 2013-as fajlagos felhasználás a 2001. évi fogyasztási szinttel azonos.
- A vezetékes gázzal ellátott települések számának növekedése lelassult. 2013-ban három új településsel bővült az ellátottak köre, így 91,3%-ra nőtt az érintettek aránya.
- 2000 és 2013 között éves szinten tovább csökkent a közüzemi víztermelés (18%) és a vízfelhasználás (22%).
- A települések 59%-án működött 2013-ban közcsatorna-hálózat, ehhez az ország lakásállományának 75%-a csatlakozott. 2000-ben ezek az arányok 27 és 51% voltak. A közműöllő (az ivóvízvezetékekkel ellátott és a közcsatorna-hálózatra rákötött lakások arányának különbsége) országosan 19,4 százalékpontra zárult.
- 2006 óta a közszolgáltatás keretében elszállított települési szilárd hulladék mennyisége folyamatosan csökken.

Energiaellátás

Villamosenergia-ellátás

2013-ban Magyarországon hat villamosenergia-elosztó társaság működött. Az elosztók által értékesített összes villamos energia mennyisége 2011 óta alig változott, 2013-ban 34 205 GWh volt. A szolgáltatott villamos energia közel harmadát a háztartások használták fel, részesezésük az elmúlt évtizedben lényegében nem változott. Az egyetemes szolgáltatásban részt vevő lakossági felhasználók fogyasztása 2009 óta mérsékelten csökken, 2013-ban 10 580 GWh villamos energiát használtak fel, ami 6%-kal marad el a 2009. évi csúcsponttól.

2013-ban a villamosenergia-szolgáltatók 5 millió 531 ezer fogyasztót láttak el, 91%-uk háztartási fogyasztó volt. A 2000. évi szinthez képest a fogyasztók száma 8, ezen belül a háztartási fogyasztók száma 6,5%-kal bővült. Ez utóbbi, részben a lakásállomány növekedésével, részben pedig az villamosenergia-hálózat külterületi terjeszkedésével, üdülők, településeket övező kiskertek épületeinek bekötésével magyarázható.

Az egy háztartási fogyasztóra jutó átlagos havi felhasználás 2000 és 2003 között 7%-kal nőtt, majd 2009-ig magas, 185 kWh/hó szinten állandósult. Azóta azonban 6%-kal csökkent, és 2013-ban a 2001. évi fogyasztási szinttel volt azonos.

1. tábla

A háztartási fogyasztók villamosenergia-felhasználásának főbb adatai

Év	Fogyasztók száma, ezer	Háztartási villamosenergia-felhasználás		
		összesen, millió kWh	az összes felhasználáson belül, %	egy fogyasztóra, kWh/hó
2000	4 728	9 786	31,7	173,3
2001	4 728	9 786	31,7	173,3
2002	4 583	10 129	32,0	175,9
2003	4 599	10 556	32,4	180,1
2004	4 604	10 922	32,8	185,4
2005	4 679	10 867	31,7	184,4
2006	4 921	10 918	32,6	184,9
2007	4 983	11 077	31,9	185,3
2008	5 027	10 945	31,0	182,2
2009	5 034	11 244	32,0	186,1
2010	5 082	11 285	33,9	185,9
2011	5 078	11 034	32,5	181,0
2012	5 079	10 902	30,5	178,9
2013	5 069	10 620	31,2	174,7
2013	5 036	10 580	30,9	175,1

A háztartások energiafelhasználása területileg differenciált. A Győr-Moson-Sopron és a Pest megyei háztartások fajlagos villamos energia fogyasztása a legmagasabb 17, illetve 29%-kal haladja meg az országos átlagot, míg Zalaiban és Somogyban a legalacsonyabb a fogyasztás, az országos átlagtól 24, illetve 22%-kal elmaradva.

2000 óta a háztartások fogyasztása a Dunántúlon – Fejér megye kivételével – csökkent, különösen Tolna (-18%) és Somogy (-13%) megyékben. Az ország többi részén – Borsod-Abaúj-Zemplén megye kivételével – növekedett, a legnagyobb mértékben Pest megyében (14%-kal).

A villamosenergia-elosztók, 2013

1. ábra

Forrás: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

Gázellátás

2013-ban hazánkban 2880 településen volt vezetékcsatlakozású földgázszolgáltatás. A települések ellátottsága évek óta 91%-os.

A fogyasztók száma 3 millió 465 ezer volt 2013-ban, 94%-uk háztartási fogyasztó. Közel 3,3 millió háztartás energiaszükségletét fedezték a gázszolgáltatók. A háztartási fogyasztók 84,6%-a használt gázt fűtési célra is.

Országos szinten a lakások 74%-ában használnak gázt a háztartások. A legtöbb, gázhálózatba bekapcsolt lakás Budapesten és Csongrád (egyaránt 83%), valamint Pest megyében (82%), míg a legkevesebb Komárom-Esztergom (44%) és Tolna megyében (49%) található.

A magyarországi teljes, felhasználóknak történő földgáz-értékesítés 8,1 milliárd m³ volt, 702 millió m³-rel kevesebb az előző évinél. A 2013-as lakossági felhasználás 3,2 milliárd m³-rel, 8%-kal haladta meg az előző évit, amivel a 2005 óta tartó csökkenő tendencia megfordult. Ugyancsak növekedett az összes felhasználáson belül a lakosság aránya. Bár a lakosság részesedése a teljes gázfelhasználáson belül 2000-től 2009-ig meghaladta az évi 40%-ot (2003-ban és 2004-ben közel 45%) 2010 és 2013 között minden évben alatta maradt.

Az egy háztartásra jutó átlagos havi gázfogyasztás a 2003. évi 125,4 m³/hó csúcsponttól lassuló ütemben csökkent a 2012. évi 74,7, majd 2013-ban 82,6 m³/hó fogyasztásra növekedett.

2. tábla

Vezetékesgáz-ellátás

Év	Az értékesített gáz mennyisége, millió m ³		Gázfogyasztók száma, ezer		Egy háztartási fogyasztóra jutó havi átlagos gázfelhasználás, m ³ /hó	Vezetékes gázzal rendelkező települések aránya, %
	összesen	ebből: háztartásoknak	összesen	ebből: háztartási		
2000	8 415	3 466	2 984	2 824	102,3	80,0
2001	9 213	3 782	3 068	2 899	108,7	84,1
2002	9 192	3 954	3 149	2 970	111,0	85,8
2003	10 227	4 571	3 223	3 037	125,4	88,6
2004	10 159	4 425	3 299	3 101	118,9	89,9
2005	10 457	4 600	3 366	3 158	121,4	90,5
2006	10 015	4 413	3 429	3 215	114,4	90,5
2007	9 081	3 796	3 479	3 260	97,0	90,8
2008	9 118	3 794	3 513	3 292	96,0	91,1
2009	8 544	3 625	3 552	3 333	90,6	91,1
2010	9 580	3 625	3 600	3 396	89,0	91,1
2011	8 006	3 094	3 537	3 312	77,9	91,2
2012	8 756	2 948	3 516	3 288	74,7	91,2
2013	8 086	3 221	3 465	3 251	82,6	91,3

Távfűtés- és melegvíz-ellátás

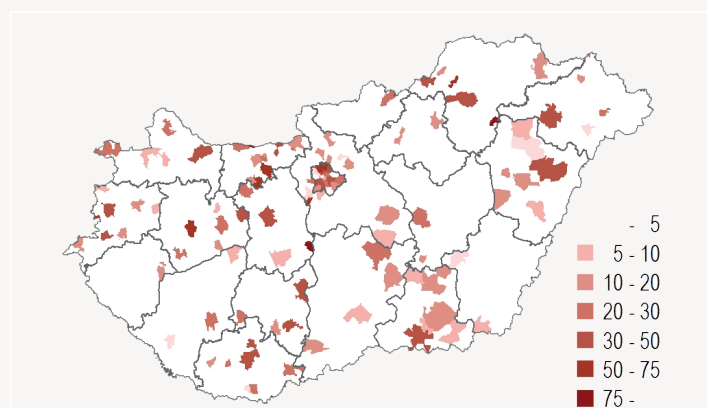
2013-ban a döntően helyi önkormányzati tulajdonban lévő távhőszolgáltató társaságok összesen 25 PJ kommunális célú hőenergiát értékesítettek, 73%-át a lakosságnak. A szolgáltatók a háztartásokon kívül jelentős számú közintézmény, kommunális létesítmény hőellátását is biztosították.

2013-ban az ország 96 településén 648 302 lakás – a lakásállomány mintegy 15%-a – részesült távhőellátásban. A jellemzően házigyári technológiával épített lakótelepi lakásokban csaknem másfélmillió ember él. A bekapcsolt lakások száma a rendszerváltás óta, az állami nagyberuházások keretében megvalósuló lakásépítések megszűnése óta nem változott.

A legtöbb távfűtött lakás (a bekapcsolt állomány 37%-a) Budapesten található, a fővárosi lakások több mint negyedében működik ez a szolgáltatás. Számuk jelentős még – Békéscsabát és Zalaegerszeget kivéve – a megyeszékhelyeken. A hálózatba bekötött lakások aránya majdnem 90%-os Almásfüzitőn és jelentős a korábbi nagy iparvárosokban: Dunaújvárosban (84%), Tiszaújvárosban (76%), Tatabányán (74%), Kazincbarcikán (64%) és Oroslányban (62%).

2. ábra

A távfűtésbe kapcsolt lakások aránya, 2013 (%)

A távhőszolgáltatással kapcsolatos használati meleg vízzel ellátott lakások száma a korábban említettél valamivel kevesebb, 598 241.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal jelentése szerint a szolgáltatott hőenergia több mint 60 településen részben kapcsolt hő- és villamosenergia-termelést megvalósító erőműből származott. Ezzel a technológiával növelhető az energiahatékonyság és környezeti szempontból is kedvező, mivel a kapcsolt villamosenergia-termelés során keletkezett hőt a távhőellátásban hasznosítják. A távhőtermelés döntően szénhidrogén alapú, a hőtermeléshez felhasznált tüzelőanyag 80%-a a földgáz a szénfelhasználás aránya mindössze 10%. A megújuló energiaforrások közül a biomassza hasznosítása a legjelentősebb (7%).

A háztartások fogyasztása a használati meleg víz és a távhő esetében 2007 óta 17, illetve 19 %-kal csökkent. A lakosság egyre takarékosabb módon használja fel a hőt, a lakások hőveszteségének csökkentéséhez hozzájárult a nyílászárók cseréje, a külső hőszigetelés, valamint a fűtési rendszer korszerűsítése, a fűtés szabályozhatóvá tétele.

Bár át lehetne térni más hőellátási rendszerre, az aránytalanul nagy többletköltségek miatt az eredetileg távhőellátásra épített lakótelepeken erre még sincs reális lehetőség. Ugyanakkor éppen a távhőszolgáltató rendszerek adhatnak lehetőséget az energiahordozó-váltásra (alternatív energiahordozók: biogáz, biomassza, geotermikus és napenergia).

Települési vízgazdálkodás

A közműves ivóvízellátás jellemzői

A települések vízellátásának célja, hogy a lakosság ivóvíz- és háztartási vízigényét biztosítsa, valamint a közületek, közintézmények és a kisebb ipari üzemek ivóvíz minőségű vízzel való ellátása. A vízellátás történhet magán és közületek, az üzemek vagy intézmények saját vízműveivel, és közüzemi

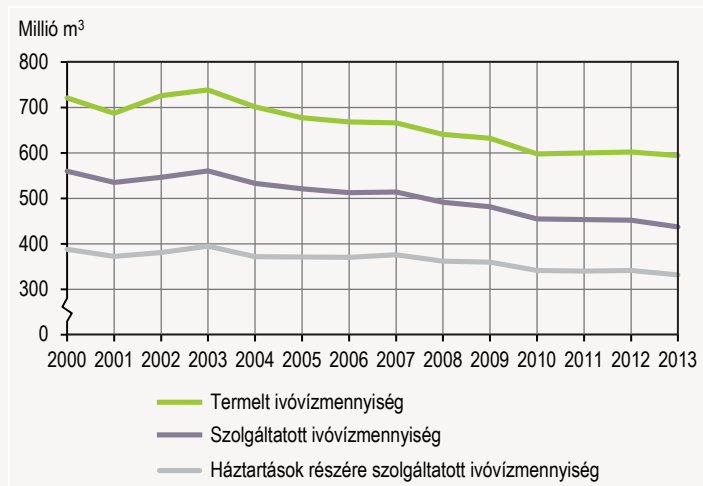
vízvezetékkel. A vízellátás módja és a megoldás technikai kialakítása általában aszerint alakult, hogy milyen ellátási színvonalat igényelt az ellátandó település közigazgatási besorolása, szerkezeti elrendezése, társadalmi és gazdasági berendezkedése. A fejlődés általános iránya a közösség egészét ellátó közműves vízművek építése volt.

2007 óta az ország minden települése ellátott közműves ivóvízzel. 2013-ban a vízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya meghaladta a 94%-ot.

A termelt és szolgáltatott vízmennyiség, ezen belül a háztartások részére szolgáltatott ivóvíz mennyisége a 2000 és 2013 között tovább csökkent, az emelkedő vízdíjak és részben a saját kutas ellátásra történő átállás miatt. A termelt víz esetében ez több mint 17%-os visszaesést jelent.

3. ábra

Közüzemi víztermelés és -szolgáltatás

2000-től 2013-ig az ivóvízvezeték-hálózat 2 505 km-rel bővült, 2013-ban 64 790 km volt. A közműves ivóvízellátásba bekapcsolt lakások száma 2000 és 2013 között több mint 451 ezerrel nőtt.

A közműves ivóvízellátás extenzív fejlesztési szakasza lezárult, azonban az esetlegesen már több évtizede üzemelő vízmű rendszerek meghibásodhatnak.

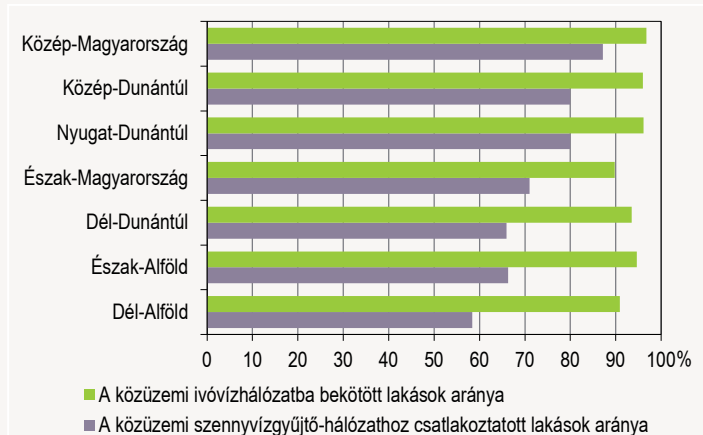
Közüzemi szennyvízelvezetés

A vízkészletek hosszú távú megőrzése szempontjából nagy fontosságú a csatornázás és a szennyvíztisztítás fejlesztése.

Az ivóvíz-, illetve a szennyvízhálózatba bekötött lakások különbsége, az ún. közműöllő még több mint 19 százalékpontos, de az utóbbi évek fejlesztéseinek hatására fokozatosan zárul.

4. ábra

Közműöllő, 2013

A valamilyen mértékben szennyvízcsatornával ellátott települések száma a 2000. évi 854-ről 2013-ra több mint kétszeresére, 1860-ra emelkedett. Az üzemelő közüzemi szennyvízelvezető rendszerrel nem rendelkező települések között azonban 7 város is volt: Csanádapalota, Kadarkút, Nagybjom, Nagyecsed, Sándorfalva, Tápiószele és Tompa. A többi 1294 üzemelő közüzemi szennyvízelvezető rendszerrel egyáltalán nem rendelkező település község, 952 közülük ezer fő alatti lélekszámmal. A nem ellátott települések számát megyénként vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban Baranya (212), Somogy (148), Borsod-Abaúj-Zemplén (114), Szabolcs-Szatmár-Bereg (111), Zala (108), és Vas (96) megye zömében kis lélekszámú települései közüzemi szennyvízelvezető-hálózattal teljesen ellátatlanok. Ezek a települések azonban többnyire ott helyezkednek el, ahol nem üzemeltethető gazdaságosan szennyvízelvezető közmű, ezért egyedi szennyvízkezelő létesítményeket alkalmaznak.

A szennyvízelvezető hálózatba bekapcsolt lakások száma 2000 és 2013 között több mint 1 millió 228 ezerrel, 3 millió 307 ezerre bővült, az ellátottság 51-ről 75%-ra nőtt, ami csökkentette a vízhálózatba bekötött lakások számához viszonyított nagymértékű lemaradást.

A közcatornán elvezetett szennyvizek, beleértve az intézményi, az ipari, a saját kutas vízellátásból származó, és az egyéb szennyvízkibocsátásokból származó szennyvizeket, valamint az egyesített szennyvízelvezető rendszereken elvezetett csapadékvíz mennyiségét is, együtt évente átlagosan 527 millió m³-t tettek ki 2000 és 2013 időszak alatt. Ez az érték az éves átlagos közüzemi vízművek által termelt ivóvízmennyiség (661 millió m³) több mint 80%-a.

A közműves csatornázással rendelkező lakások számát, arányát tekintve a 2000. évi állapothoz hasonlóan 2013 végén is jelentősen átlag alatti a csatornázottság Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés, Tolna és Somogy megye lakásaiban. A legrosszabb helyzetben továbbra is Bács-Kiskun megye van (50,6%), de a legjobb helyzetben lévő fővárosban se csatornázták be még a peremkerületek egyes részeit, több mint 38 ezer lakás (4,2%).

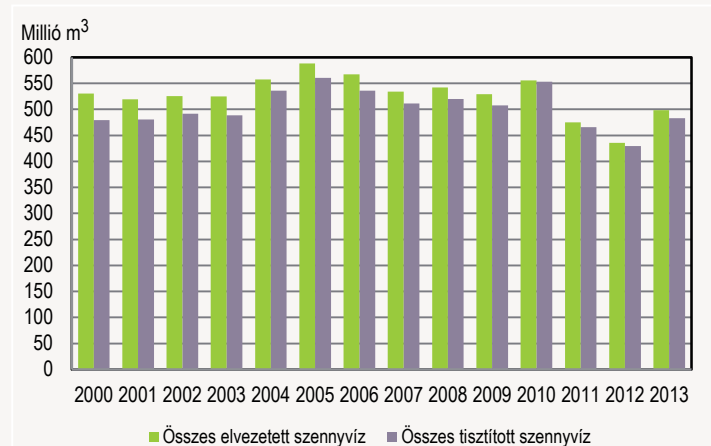
Szennyvíztisztítás

2009-ben még a közüzemi szennyvízvezetékeken összegyűjtött szennyvizek több mint 4,5%-át vezették kezelés nélkül a befogadóba (24 millió m³). Ebből a legnagyobb tételt a fővárosi szennyvizek jelentették: közel 22,4 millió m³ került közvetlenül a Dunába Budapestnél 2009-ben. 2013-ban teljesen tisztítatlanul, illetve bárminemű kezelés nélkül, a közüzemi szennyvízvezetékeken összegyűjtött szennyvizeknek országosan már csak 3,1%-át (15,2 millió m³) vezették a befogadóba (főként felszíni vizekbe).

A szennyvíztisztító telepek hatékonysága a létesítmények műszaki állaga, az alkalmazott technológia, a kiépített teljesítmény, a tisztítandó szennyvíz mennyisége, szennyezőanyag-terhelése és az üzemeltetés szakszerűsége függvényében eltérő.

5. ábra

A közcatornán elvezetett és a tisztított szennyvíz

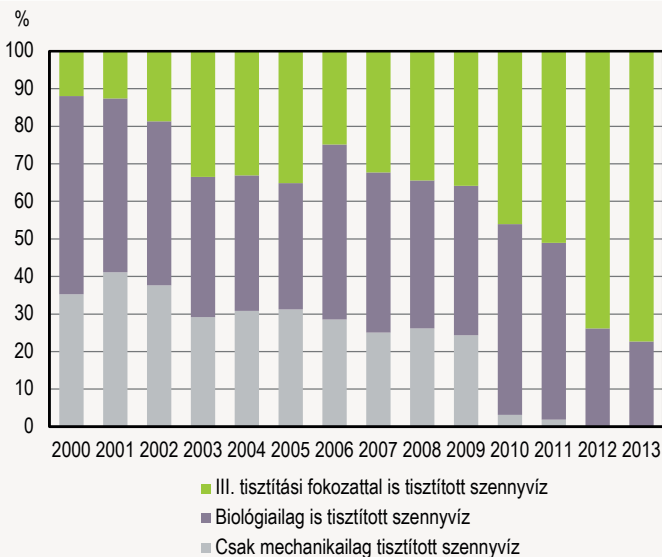

2000-ben a tisztított szennyvizek több mint 35, 2009-ben több mint 24%-a csak mechanikai kezelés után jutott a befogadóba. Az ilyen tisztítási fokozat nem felelt meg a közegészségügyi és környezetvédelmi követelményeknek.

A legalább biológiailag kezelt szennyvizek aránya az összes tisztított települési szennyvízhez viszonyítva 2013-ban csaknem elérte a 100%-ot – a 2000. évi mintegy 65%-os értékhez képest – beleértve a tisztítótelepre közvetlenül szállított települési folyékony hulladék ártalmatlanítását is.

6. ábra

Közüemi szennyvíztisztítás

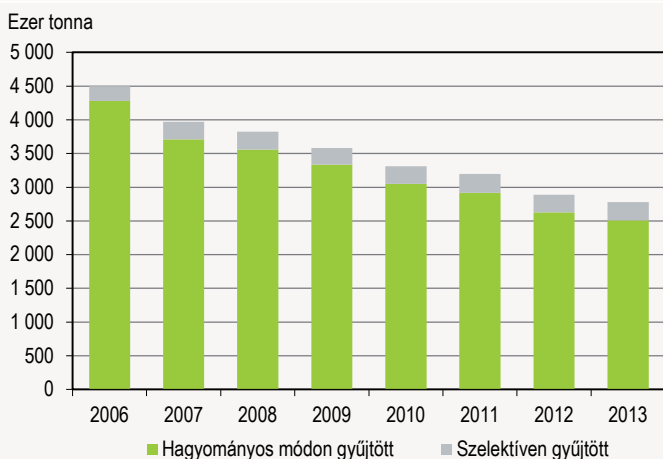
Elsősorban az utóbbi években megvalósult budapesti szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási fejlesztések eredményeként a tisztítótelepre vezetett, csak mechanikailag kezelt települési szennyvíz aránya is a 0,2%-os 2012-es szinten maradt 2013-ban is.

Települési hulladékgazdálkodás

2006 óta a közzolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége közel 40%-kal csökkent. Ennek fő okai a fogyasztási szokások megváltozása, illetve a gazdasági világválság után a fogyasztás visszaesése. Ezzel párhuzamosan a szelektív gyűjtés aránya folyamatosan nő, főként a háztól történő szelektív gyűjtési mód terjedt el. A szelektív gyűjtés elterjesztése azért fontos, mert ez az egyik alapja a fenntartható hulladékgazdálkodás megvalósításának.

7. ábra

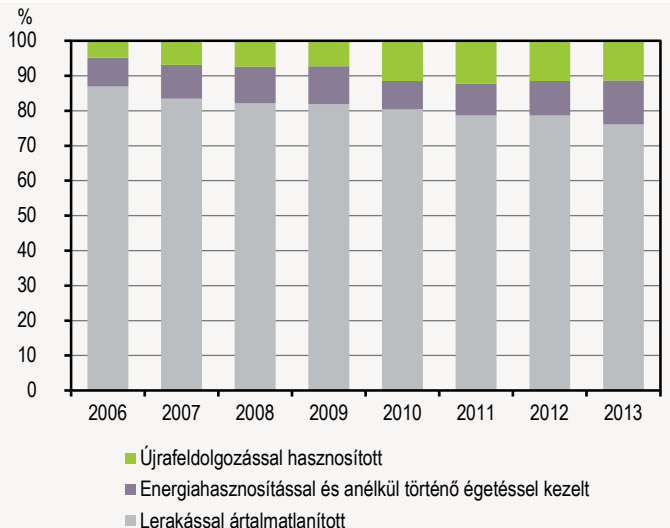
A közzolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége, 2013

A hulladékkezelési módok közül még mindig a környezeti szempontból legártalmasabb kezelési mód, a lerakás aránya a legnagyobb (76%), de az újrafeldolgozás részesedésének növekedésével párhuzamosan (2006-ban 4,8%, 2013-ban 11,4%) részesedése évről évre csökkent (2006-ban 87%, 2013-ban 76%). A további kezelési módok közül az energiahasznosítással történő, illetve az a nélkül lezajló égetés aránya jelentős még, 2013-ban összességében 13% volt. Hátránya, hogy az égetés során esetlegesen további környezeti kockázatok merülhetnek fel és az égetési maradékokat is ártalmatlanítani kell.

8. ábra

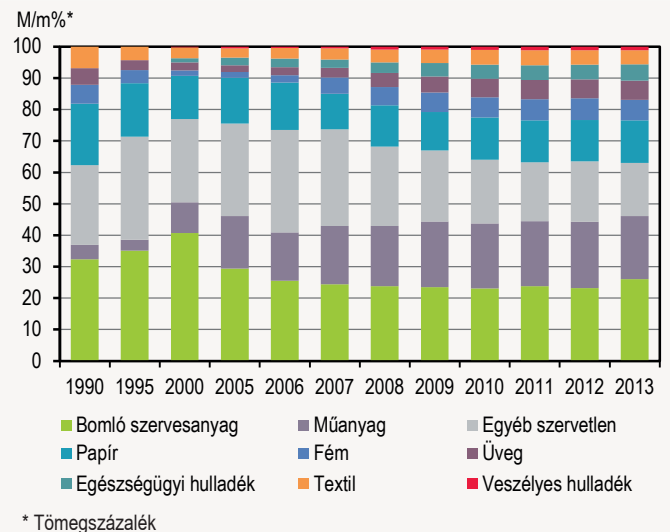
A közzolgáltatás keretében elszállított települési hulladék kezelés szerinti megoszlása, 2013

A keletkezett hulladék tömegének csökkenése az összetétel megváltozásából is fakadhat (a kisebb súlyú összetevők aránya nőtt). A Budapesten keletkezett települési hulladék összetétele 1990-től napjainkig jelentős mértékben átalakult, aminek fő oka a fogyasztási szokások változása. A műanyag hulladékok aránya jelentős növekedett (1990 és 2013 között 4,6-ról 20%-ra), ezzel párhuzamosan a biológiailag lebomló (1990 és 2013 között 32-ről 26%-ra), illetve az egyéb szervesetlen hulladékok aránya (1990 és 2013 között 25-ről 17%-ra) csökkent.

9. ábra

A közzolgáltatás keretében elszállított települési hulladék anyagcsoportok szerinti összetétele Budapesten

Forrás: Fővárosi Közterület-fenntartó Nonprofit Zrt.

Úthálózat

2013-ban a helyi és országos közutak hossza együttesen 203 ezer kilométer volt, mind az országos, mind a helyi közutak hossza lényegében változatlan 2010-hez hasonlítva. 2010 óta legnagyobb arányban a kerékpárutak hossza nőtt (20%-kal), míg a gyalogutaké 1%-kal csökkent.

3. tábla

A közúthálózat hossza jelleg szerint

(kilométer)

Jelleg	2000	2009	2010	2011	2012	2013
Autópálya	448	911	1 067	1 099	1 099	1 132
Autóút	57	205	205	205	205	205
Csomóponti ágak és gyorsforgalmi utak pihenőútjai ^{a)}	242	519	522	587	588	607
I. rendű főút	2 173	2 146	2 155	2 154	2 165	2 169
II. rendű főút	4 330	4 451	4 461	4 465	4 465	4 656
Egyéb közút	23 057	23 146	23 218	23 188	23 169	22 992
Országos közút összesen	30 307	31 378	31 628	31 698	31 692	31 760
Kiépített helyi közutak	40 892	43 898	44 734	44 840	45 095	45 354
Kiépítetlen helyi közutak	88 609	122 244	123 205	124 423	125 154	126 195
Helyi közutak összesen	129 501	166 142	167 939	169 263	170 249	171 549
Gyalogút	56 708	50 368	50 220	50 321	49 819	49 603
Kerékpárút	1 282	1 954	2 058	2 193	2 333	2 463

a) Egyéb csomóponti ágak, pihenőhelyek útjainak hosszával együtt.

Forrás: Magyar Közút Kht.

A közutak állami tulajdonú országos, és önkormányzati tulajdonú helyi közutak. Az országos közutak hossza 31 760 kilométer. Az országos közutakból 2 331,5 kilométer "E" út, vagyis az európai úthálózat része. Az országos közutak hosszának 27%-a településeken halad keresztül, tehát a települések helyi forgalmának lebonyolításában is jelentős szerepet játszanak. Az országos közutakon 7 447 darab híd, 1 787 darab közúti-vasúti keresztezés (amiből 1 455 darab szintbeli, ebből 61 darab biztosítás nélküli) van, ezen kívül 8 619 darab közúti csomópont és 4 538 darab szintbeli gyalogos átgátló található.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu